

Hösten 1958 var Suzanne Sandberg en helt vanlig husmor med tre små barn. Familjen bodde i Stockholm och maken var flygare på SAS. Suzannes liv kom att förändras när hon mötte abbé Pierre.

I november 1958 sökte sig Suzanne, tillsammans med hundratals andra, till Engelbrektskyrkan för att lyssna på abbé Pierre, den franske arbetarprästen som vid den tiden flitigt turnerade

är lyckan – att sätta in sin lycka i kampen för andras.”

Suzanne greps starkt av abbé Pierres budskap. Efter mötet frågade hon hur hon skulle göra för att få träffa abbé Pierre igen. Av en dominikanermunk fick hon veta att ytterligare ett möte skulle hållas senare samma kväll. Suzanne, och alla andra som var intresserade, var välkomna.

Omkring 15 personer kom till mötet. Abbé Pierre frågade om någon kunde ställa upp som tolk. Suzanne var den enda som kunde franska och på så

Husmor startade Svalorna

runt i världen för att berätta om Emmaus, som han hade tagit initiativ till tio år tidigare.

Han utmanade den svenska välfärdsungdomen: ”Ni ungdomar, med alla era möjligheter, er utbildning, er begåvning, ta tag i den största av alla uppgifter – förklara krig mot fattigdomen i världen! Res ut som volontärer till fattiga länder. Lev som bröder bland de fattiga. Då får livet en mening.” Vidare vände han sig till föräldrarna med en vädjan: ”Ni föräldrar, säg era ungdomar att det är detta som

sätt hamnade hon vid abbé Pierres sida som tolk.

Stämningen var nästan magisk. Ingen av de närvarande kände varandra sedan tidigare.

– Vi blev som ett litet gäng. Vi knöts ihop av stämningen och det abbé Pierre berättade om, minns Suzanne.

Efter mötet tog abbé Pierre Suzanne avsidet och sa: ”Jag känner på mig att något väldigt bra kommer att hända. Du ska ta namn och adress på alla som är här och bjuda hem dem till dig. Sedan ska ni hålla regelbunden kontakt.”

Så skedde. Suzanne berättar:

– Det var tur att jag hade ett stort vardagsrum så att vi fick plats. Till en början visste vi inte riktigt vad vi skulle göra, vilken form engagemanget skulle ta. Vi kontaktade olika instanser för att fråga om råd och erbjuda våra tjänster. De flesta av oss var husmödrar med små barn och vi blev ständigt avrådda och motarbetade. Man menade att vi som husmödrar redan hade vår huvuduppgift här i livet. Ett helhjärtat engagemang för olyckliga människor skulle kräva alltför mycket av oss.

Mot Sicilien

– Eftersom vi inte var utbildade socialarbetare, förstod vi att vi inte kunde verka i Sverige. Vi kom i kontakt med Danilo Dolci som arbetade bland de fattiga på Sicilien. Han ville ta emot upp till 30 svenska volontärer. De första blivande volontärerna började studera italienska.

De italienska myndigheterna satte dock käppar i hjulen för Danilo Dolcis och Svalornas planer. Inga utländska volontärer tilläts, man ville inte visa upp fattigdomen och misären på Sicilien för omvärlden. Suzanne fortsätter:

– Jag hade några år tidigare besökt min syster som bodde i Peru. Alla de människor som satt vid vägkanten och tiggde hade gjort stort intryck på mig. De såg ut som om de hade tappat allt hopp. Där skulle vi kunna göra mycket nytta. Genom min syster kom jag i kontakt med Irene Herdin, en litauiska som var gift med en svensk affärsman i Lima. Hon åkte ofta ut till Limas fattiga områden. Hon kände till en barnkrubba som byggts upp av Röda korset efter en jordbävning. Krubban skulle avvecklas och därför fick Svalorna överta den så småningom. Daghemmet fick namnet Nazareth och får än idag stöd av Svalorna.

Vid den här tiden började många av initiativtagarna tycka att det hela skulle bli för stort och svårt. De flesta hoppade av. Och de blivande volontärerna fick börja studera spanska istället för italienska. I samband med ett av abbé Pierres besök i Stockholm inbjöds de blivande volontärerna av programleda-

ren Karin Sohlman att medverka i TV-programmet Vi unga. Suzanne minns hur det gick till:

– Karin Sohlman gjorde entré tillsammans med abbé Pierre. Hon berättade om Emmaus och Svalorna och sedan lät hon abbé Pierre fråga ut ungdomarna om varför de valt att resa ut som volontärer. Svaren var väldigt rörande. Mot slutet av programmet uppmanades tittarna att skänka pengar till Svalorna. Det kostade 16 kronor i månaden att ha ett fadderbarn och man måste lova att skänka pengar i minst ett år. Hon höll upp en skylt med mitt privata postgironummer. Gensvaret blev enormt. Vi hade planerat att ta emot 100 barn, men bidragen strömmade in och vi kunde ta hand om många fler.

Fjolliga fruntimmer

Även volontärerna hade faddrar, de betalade 75 kronor i månaden. Suzanne fortsätter:

– Volontärerna hade ingen lön, bara lite fickpengar till tvål och frimärken. De skulle leva bland de människor de arbetade tillsammans med. Flickorna blev oftast barnsköterskor, lärde ut tvätt, sömnad och klädvård, hygien och matlagning. Det var fantastiskt att se hur de peruanska kvinnorna, mödrarna till barnen på krubban, växte i självförtroende. Pojkarna arbetade tillsammans med Emmaus med att bygga

och sanera bostäder och lära ut snickeri till männen.

När Suzanne ringde och frågade efter ett kontrollerat postgironummer (ett så kallat 90-konto) och berättade att föreningen skulle samla in pengar till Peru, fick hon bara svaret "Fjolliga fruntimmer". Då ringde hon upp sin goda vän Dagny Arbman i Lund.

– Jag bad Dagny komma upp till Stockholm för att ansöka om det kontrollerade postgironumret. Hon presenterade sig som professorskan Arbman, något som hon annars mycket sällan gjorde. Hon fick det eftertraktade numret direkt. Ingen visste vem fru Sandberg var, men namnet Arbman var däremot välkänt.

Ungefär samtidigt som Svalorna startade, grundades den första svenska Emmaus-kommuniteten i Lund. Dagny Arbman var en av initiativtagarna, och det var även hon som några år senare tog initiativet till Svalornas verksamhet i Indien som startade 1962. Lumpsamlingen i Lund gav ett överskott som bland annat gick till Svalornas verksamhet.

Suzanne och Dagny hade dock lärt känna varandra långt tidigare.

– Dagny kunde franska och hon var en av de första jag lärde känna när jag kom till Sverige som 17-åring. Jag växte upp i Frankrike, men när min mor flyttade tillbaka till Sverige, följde jag och min syster efter så småningom.

Föregående sida:
Suzanne Sandberg (stående) med en kull blivande volontärer. Uniformen var obligatorisk för de kvinnliga volontärerna under de första åren.

De manliga volontärerna byggde och sanerade hus i samarbete med peruanska Emmausgrupper

Genom arbetet i Svalorna ville Suzanne vara på unga människors äventyrslista, hjälpa dem att komma ut för att se nya länder, göra nytta och hjälpa till. Hon har själv en äventyrlig ådra. Som ung i Frankrike tillfrågades Suzanne en gång om hon ville resa till Persien för att arbeta som fransklärare för den lille shahen och hans bror. Det hade hon gärna velat.

– En annan gång erbjöds jag arbete hos en indisk prinsessa, jag skulle stryka hennes underkläder. Men min mor tyckte att det var alltför vågade uppdrag. Jag fick bara åka till England för att lära mig engelska.

Äktenskapliga prövningar

Suzannes engagemang ledde till vissa prövningar i äktenskapet:

– Till att börja med hade jag kontoret i sovrummet. Det blev givetvis jobbigt för min make när verksamheten växte. Han sa till mig, att det här klarar du inte av. Det blir för mycket för dig.

– Som flygare var han ofta borta flera veckor i sträck. Inför en av sina resor ställde han ett ultimatum. Om jag inte hade skaffat ett kontor innan han återvände, skulle det bli skilsmässa. Jag letade bland tidningarnas annonser, men det var inte lätt, eftersom vi inte hade så mycket pengar. Två dagar innan min make skulle komma hem fick jag ett fantastiskt erbjudande. Jag kontaktades av en affärsman som skulle bosätta sig i Indien under två år. Han ville att någon skulle överta hans kontor under tiden och därför fick Svalorna låna lokalerna, som låg på Kungsgatan 3 mitt i Stockholm, helt gratis. Där satt jag i ett fullt utrustat kontor när min förvånade man kom hem.

Engagemanget hade också andra, mer positiva sidor, för familjelivet:

– Min man sade, att han inte kunde förstå att jag som vanligtvis inte tyckte om att städa och hålla ordning hemma, till och med städade skafferiet sedan jag började med

Suzanne på besök i Lima.

Svalorna. Men jag var trivdes och var lycklig och fick kraft över till annat som jag annars inte tyckte om att hålla på med. Min man besökte också Lima och Svalornas verksamhet vid ett tillfälle. Efter det gav han mig allt stöd, han övertygades om att mitt arbete var viktigt.

– Jag reste själv till Peru minst en gång om året, det var möjligt tack vare de fribiljetter jag fick genom min makes arbete. Min familj förstod mig, de såg resorna som en plikt och nödvändighet.

– Det var en väldigt spännande tid, då i början. Jag kände att det höll på att bli "ett riktigt jobb" av Svalorna. Med tiden lärde vi oss kontors- och styrelsearbete, de flesta av oss var ganska oerfarna.

Moralisk upprustning

Namnet Svalorna då? Var kommer det ifrån?

– Det gällde att hitta ett bra namn. Det första jag tänkte på var naturligtvis Emmaus. Men många missuppfattade det och trodde att vi sa MRA (Moral Rearmament, reds anmärkning), som

stod för Moralisk upprustning, en väckelserörelse som var aktiv vid den här tiden. Många reagerade förstas negativt på sammankopplingen. En dag satt jag och läste en bok om abbe Pierre och Emmaus' tillkomst. Jag såg en bild på Emmaus' första lastbil, den kallades för *l'hirondelle*, svalan. För att inte sammanväxlas med bokklubben Svalan, fick namnet bli Svalorna. I min fantasi såg jag svalor som flög och kom tillbaka, det är ett vackert och bevingat ord, inte pretentiöst.

Suzanne blev änka 1965. Hon flyttade till en liten by utanför Malaga i södra Spanien, och där tog hon under några år mot blivande volontärer, för att de skulle få träning i spanska språket och uppleva enkla levnadsförhållanden.

Idag är Suzanne 83 år. Hon är ofta i Sverige, men bor i Israel, hon delar sin tid mellan Jerusalem och Beit Jala, en by som ligger nära Betlehem. Drömmen är att kunna starta någon verksamhet för gamla människor, gärna en mötesplats för olika kulturer och religioner.

– Jag vill inte att det ska bli politiskt, alla ska vara välkomna. Samma gällde för Svalorna. Föreningen skulle vara politiskt och religiöst obunden, det passar min läggning, även om jag själv är utövande kristen.

Vad har varit Suzannes drivkraft under alla dessa år när hon har arbetat för andra?

– Det som gett mig mest glädje och kraft genom åren är kontakten med alla människor, i Peru, Sverige, Spanien, Israel och på Västbanken. Det har varit det viktigaste för mig, avslutar Suzanne, som nyligen besökte flera av de gamla projekten när hon hälsade på sin syster som fortfarande bor i Lima.

Suzanne och före detta Peru-volontären Anna-Lisa Wattrang på Svalornas 40-årskalas i februari 1999.

Text: Kikki Hatt
Foto: Svalornas arkiv & Claes Herrlander

Abbe Pierre-citaten i andra stycket är hämtade ur *En väg av godhet* av Ingrid Ydén-Sandgren.